

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 35.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 31. august 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Hvør ber ANDSVARIÐ ?

Mong ár helt sambandið og alt afturhaldið í Føroyum seg hava ráð til ónervað við hond og fót at verja útlendskar sum innlendskar privatkapitalistiskar interessur.

Við akslaypp og háð og spott vóru javnaðarmanna inntøkuuppskot kveistrað burtur.

Men javnaðarmanna tankarnir troðkaðu seg meir og meir út millum fólkíð, samtíða sum tey figgjartiliga víðurskiftini sterkari og sterkari undirstrikaðu tað neyðturviliga at fylgja javnaðarmanna inntøkuleiðum,

og

sambandið kom at standa á krossvegnum: annað hvørt at slekka eitt sindur av sínum stókk-konservativa politikki og ognar sær nakað av radikalismu víðvíkjandi at fáa tinginum pening

ella at halda fast við sínum privatkapitalistiska politikki og lata alt koma upp í naggatódn og resikera veljarafjöldina.

Men tekini til henda íva sambandsins vaktu „vinnuflokkinn“ og aðrar konservativar kreftir til lívs og stríð móti tí sprettandi fára.

Og sambandið tykist at hava fingið „chok“ og beyðrar — við tårum í eygum, at tað einki andsvar hevur fyrri, at „topparnir“ verða nervaðir av radikalum uppskotum.

Og til hina síðuna grætur tað, at tað einki andsvar hevur fyrri, at tingið ikki fremur radikal inntøkuuppskot, — heila andsvarið hevur javnaðarflokkurin „via P. M. Dam“.

Politikkurin í Føroyum hevur verið eitt „kunstugt“ stríð um keisarans skegg — báðir teir stríðandi flokkarnir hava verið rorandi samdir um figgjartiliga stórmanns-politikk.

Men menniskjan er nú soleiðis vorðin, at hon ikki leingi letur sær lynda við snakki og at fáa steinar fyrri breið.

Hin stórsti parturin av Føroya fólki, arbeiðararnir og fiskimenninir, er staddur í figgjartilari neyð — og krevur av landsins valdu monnum, at teir gera nakað munagott fyrri at bota um tey trøngu víðurskiftini.

Krov og uppskot javnaðarmanna hava tí vunnið meiri orðaljóð í hvorjum hjá fjöldini — so sterkt orðaljóð, at sambandsins talsmenn ikki longur hætta sær at lea upp á spott. — Nei, uttan um spurningin slappst ikki; tað sá sambandið. — Og lögdu tí tess talsmenn høvur í blot, hvussu teir skuldu snúva sær, so at teir sluppu undan ábreiðsluni. Helst skuldu socialistarnir sjálvir komið at „figurera“ sum teir, ið forðaðu — og so gjørdi sambandið eitt eftir sambandsins máttstokki „hasarderað“ stig:

Tað avgjordi at fyrileggja ministeriinum javnaðarmanna tankarnar á tingi víðvíkjandi at veita tinginum inntøkur. — Hetta varð eftir øllum tekjum at døma gjørt í tí treysti, at ministerið skuldi svara avvisandi.

Men her mótti sambandið sín-um stóra vónbroti:

Ministeriis svar andaði, sum sjálvur sambandshovdingurin A. Samuelsen segði, av vælvilja. Og tað kundi sambandshovdingurin av sonnum siga.

„Sigði okkum, um tingið er samt at ganga hesar leiðir. Og um so er, komið við einum útarbeiddum uppskoti, og vit vilja so víðgera málið av nýggjum.“

Hetta var ministeriis svar.

Ein og hvør skilamaður kann lesa av hesum svari eitt undirskilt ja fyrri — í hvussu er — hovudsheitunum í málinum.

Afturhaldið — sambandið og sjálvstýrið — hevði nevnliga ikki við einum orði sagt, um tingið í heila takið vildi ganga javnaðarmanna inntøkuleiðir — og uttan at vita, um tað var í samljóð við meirilutan á Føroya lögtingi, kundi ministerið ikki selt ríkisdag og aðrar kreftir í arbeiði fyrri so stórum og týðningarmiklum málum, sum her var talan um.

Tað skilja øll.

At døma eftir „Dimmalætting“ er tað eyðsæð, at sambandið ikki vil „dálka fingrarnar“ við einkarsolu, brunatrygging og øðrum centraliserings og socialiserings málum. — Tess vápnamenntu hava tess vegna so stravið sum „mús í barslissong“ við at koma í heilskapadum frá „sine fejslagne Planer“ um at drepa „det socialistiske Uhyre“ við einum diplomatiskum risahoggi.

Men nú skal eisini sambandið sleppa at eiga andsvarið.

Hvussu mong sambandsbløð eru nú í Føroyum?

At „Dimmalætting“ og „Føroyafólk“ eru sambandsbløð, hava vit leingi vitað. Men tað sær út til, at „Tingakrossur“ og „Dagblaðið“ eisini fara at glíða lann vegin.

Tað eru fleiri vikur síðani, at „Dagblaðið“ fortaldi fólk, at nú var „Krossurinn“ farin í hóp við „Dimmum“.

Men hvør skuldi vilja trúð tí? Men nú gongur sjón fyrri søgn.

Tað er neyvan tað mál, sum „Krossur“ umtalar, uttan hann rópar á ta dansku mammuna um hjálð.

Nú um daginrar gleddist eg tó yvir, at „Krossurinn“ hevði fingið eitt sindur av áliti aftur á Føroyingum. Hann skrivaði um sjóverju okkara, hvussu vánalig hon er, og hann visti á, at nú máttu Føroyingar taka sær um reiggj.

Eg loyvi mær at nevna nokur domir úr „Krossi“:

„Allir Føroyingar eru óivað á einum máli um, at sjóverjan her undir oynnnum, sum hon nú er vorðin, bert er eitt eiti og okkum til púra onga nyttu, ja heldur til skaða...“

„Vit mæla til, at tingið fer ræði yvir sjóverjuni...“

„Um so er, at danska ríkisstýrið ikki vil lata lögtingið fáa ræði á sjóverjuskipinum, sum nú er, mæla vit tinginum til kortini at halda áfram og keypa hóskandi skip — sum væl verður heldur minni — og lata tað sigla sum politiskip og hjárgjarskip her undir oynnnum...“

— Hesi orð standa fremst í „Krossi“, og tó at tey eru tikin úr einum brævi, sum skiparafelagið í árinum 1929 sendi inn á ting og har fór í kurvina millum hini, sum hava fingið stimplið: „Sagen udsættes til næste Aare“, so mátti ein trúgva, at „Krossur“ nú hevði gjørt hesi orð til síni og nú fór at krevja, at lögting okkara fór at taka sær um reiggj og seta eitt ella tvey hóskandi for til at verja strendur okkara.

Men tak við.

Eg fall óvigar aftur í stólin, tá eg læs hetta ónskriliga neyðarráðið:

„Víðvíkjandi hinum spurninginum um okkara sjóverju, so er at vóna, at Danir eru lagaligir at víðgera hesu máli.“

— Nú er stundin komin at heita á Danir at lata ok-

um fáa henda pening upp í hendur...“

— Hevði hetta róp staðið í „Dimmalætting“, so kundi eg skilt tað. Men í „Krossi“ — hinum hábærsliga „Tingakrossi“, sum tíðliga og seint minti okkum á at líta á okkum sjálvar!! „Har vi saa flere Vidnesbyrd Behov?“

Ella „Dagblaðið“!

Hvat svaraði tað, tá Andráss Sámalsson fortaldi fólk, at „Vinnuflokkurin“ fer at ganga í fótspor sambandsins? — — — „Dagblaðið“ svaraði við eini ógligari yvirskrift um tað, at A. Samuelsen sær sjónir á álðs-um degi.

Eg hugaði mær til, at nú fór „Dagblaðið“ at tváa sínar hendur og lova fólk, at „Vinnuflokkurin“ skuldi fáa lögtinginum inntøkur fyrri uttan at leggja á tey neyðar oyrni, sum hin danski staturin sendur kommununum til fátæk, fátírlæys born og gomul ólukkudyr. Men slíkt talar „Dagblaðið“ einki um.

Tað man helst fara í sama leypin sum hini sambandsbløðini í Føroyum.

Og „Vinnuflokkurin“ fer óivað at ganga í fótspor sambandsmanna, fíall hesin flokkurin nakrantíð tekur við lívi.

Men latum okkum vóna, at hann aldri sær dagsins ljós.

JAVNAÐARMADUR.

Hungur í millum sildarfólki á Íslandi.

Íslendingar hava til fyrstu viku av august bert veitt fimtingin av sild móti somu tíð í fjór.

Íslenskt bløð skriva almikið um tann ræðuliga ringa fiskiskap hjá sildaveiðarunum har uppi. Til teir fyrstu dagarnar av august mánaða er bert veiddur fimtingurin aftur í móti veiðuni á somu tíð í fjór.

Sildaveiðararnir eru so stutt ógvuliga illa stillaðir. Hjá mongum ríkur svolturin. Teir hava ikki vunnið so frætt, at teir eru forir fyrri at rinda ferðakostnaðin heim aftur. — Ríkisstjórnin og kommunurnar mega koma til hjálpar við heimferðapeningi. Um 850 menn torva hesa hjálð. Sildin hevur í ár havt heilt aðra gongd enn hini árin.

Tá ið so lítill sild er veidd, eru sildaprisirnir ógvuliga høgir, og er tað ikki óhugsandi, at hetta hevur eisini havt ávirkan á prisirnar á teirri føroysku sildini.

